

Skogsstyrelsen
Registrator@skogsstyrelsen.se

Er ref. 2020/3733

2021-05-10

Remissyttrande Hyggesfritt skogsbruk - Skogsstyrelsens definition

Sveriges Jordägareförbund (härefter förbundet) har med intresse tagit del av remissen och har följande kommentarer.

Definitionen

Vi uppfattar följande kortfattade sammanfattning av Skogsstyrelsens (SKS) förslag till definition av Hyggesfritt skogsbruk:

"Hyggesfritt skogsbruk på skogsmark med produktionsmål innebär att skogen sköts så att marken alltid är trädbevuxen utan att det uppstår några större kala ytor." och innebär

- Långsikt intention
- Det alltid ska finnas träd över 10meters höjd.
- Luckhuggning max 0,25ha
- Skärm får inte understiga §5-kurvan, t.ex. 125m³ i en SI: T24
- Vid planhöjd 2,5m, kan överståndare glesas ur till halva §5-kurvan, t.ex. 60m³ i en SI: T24. (minst 25 barrträd eller 5 ädellöv)

Övergripande kommentar

Förbundet anser att det är bra att en definition fokuserar på kunskaper kring effekter gällande produktion och biodiversitet samt lutar sig mot befintliga delar i skogsvårdslagen. Man bör också använda RIxskogstaxeringens definitioner, vilket vi uppfattar att man inte gjort. Vi anser också att man inte ska blanda in markägarens intentioner, utan att en definition ska ha faktiska mätbara begrepp, inte något som styrs av en viss markägares intention, något som kan förändras över tid. Både ägare och intentionen.

Dokumentet ger ett felaktigt sken av att kalhyggeskogsbruket bara pågått sedan 50-talet. Under Skogshistoriska sällskapetets exkursion i Sundsvall (2019) redogjordes för att kalhyggesbruket pågått sedan 17- och 1800-talet. Att 50-talet ofta används som "start-/brytpunkt" är att man då insåg effekten av dimensionshuggning/blädning. Stora områden, ofta i norra Sverige, med medelvolym på blott 40-50m³/hektar och dålig tillväxt, ofta kallade "den gröna lögnen". Bolagsskogsbruket och statliga Domänverket gjorde en "drive" för att åtgärda dessa stora områden. Men kalhyggeskogsbruk hade alltså skett sedan länge och diskussion kring kalhygge kontra blädning har pågått sedan 1700-talet.

Hyggesfritt skogsbruk är en form av gallring. När det gäller skogsskötsel kring gallringar i äldre skog och gallringar som ska leda till en ny generation anser vi det vara skilt från definitionen. Däremot kan olika trädarter (främst primärarter) ha vissa krav på ljusinsläpp och näringstillgång för att gynna nästa generation träd, varför Skogsstyrelsen måste överväga om reglerna påverkas av vilka arter som ska växa.

Vi anser därför att det saknas resonemang kring hur näringsfattiga marker i Sverige är, jämfört med marker på kontinenten. (se Large differences in plant nitrogen supply in German and Swedish forests – Implications for management, Prof.Peter Högberg m.fl.). Med magra jordar så är konkurrensen om näring så hög, att det är svårt för nästa generation att etableras sig. Flera trädarter i Sverige är därför extremt anpassade till föryngring vid störning. De riskerar därmed få problem vid föryngring i ett "icke störningsutsatt" skogsbruk vilket skapas med ett kalhyggesfritt skogsbruk. Det kan ge lägre tillväxt av virkesfiber och de effekter det ger på det svenska samhället.

Vi anser också att SKS bör ta fram dokument, liknande SKS målbilder, för olika skötselalternativ, med beräkningar på hur alternativen påverkar mängden virke och det ekonomiska utfallet.

Specifika kommentarer

Kalhyggesfritt på tall- och björkområden – primärarter.

Då jordarna i Sverige är magra blir konkurrensen hög och det är svårt för nästa generation att etableras sig. Om man därtill lägger behovet av sol så undrar vi om föreslagna antalet träd i skärm är lämpligt.

I SKS remiss förs en diskussion om antalet träd som ska ingå i skärm men vi uppfattar att man väljer en nivå som forskningsresultat inte rekommenderar. Vi anser det lämpligare att i första skedet, på marker lämpade för primärarter, tillåter att befintligt bestånd tas ner till halva §5-kurvan. (jfr Karlsson m.fl. 2017). Och efter etablering tillåta

att hälften av dessa träd avlägsnas för att inte begränsa tillväxten hos den nya generationen.

Höjd på föryngring innan skärm avvecklas.

Förbundet uppfattar att kalhyggesfritt skogsbruk är en åtgärd för att förbättra vissa ekologiska processer. I resonemanget kring planthöjd tas dock upplevelsevärden in, något som riskerar att få omfattande konsekvenser på plantorna i den skapade föryngringen. Vår bedömning är att halvering av skärm ska kunna ske innan ungskogen når 2,5 meters höjd. Förslagsvis vid brösthöjd, 1,3 meter.

NS-mark

Då kalhyggesfritt skogsbruk är en särskild åtgärd som gynnar viss typ av ekologi, biotop eller arter, så bör områden med denna brukningsform klassas som NS-marker om markägaren så bedömer.

Avverkningsanmälan.

Vi uppfattar inte att SKS tagit ställning till att kalhyggesfritt skogsbruk ej kräver avverkningsanmälan. Något vi ser som naturligt då det är en oändlig process av gallring då man ej understiger §5-kurvan.

Undantaget blir därmed marker för primärarter där man, med vårt förslag, går under §5-kurvan och därmed avkrävs avverkningsanmälan.

Storlek på kalt område.

Vi förstår inte varför inte max storlek på kalt område kopplas till gränsen för krav på avverkningsanmälan, det vill säga 0,5 hektar. Det vore naturligare än förslaget om max 0,25 hektar.

Avstånd mellan små kala ytor.

Vi uppfattar inte att SKS har tagit ställning till minsta avstånd mellan små kalhuggna ytor, s.k. Schackrutehuggning (i utkastet 0,25hektars hyggen, men där vi föreslår upp till 0,5hektar). Förslagsvis dubbla avståndet på hugget område.

Förklaring: Vid kalyta 50mx50m, får nästa yta inte vara närmare än 100m.

Vid kalyta 25mx100m, får nästa yta vara 50m åt ena hållet och 200m åt andra hållet.

Sociala aspekter

Vi ställer oss frågande till varför sociala aspekter tas in gällande frågan om kalhyggesfritt skogsbruk. Vi anser att kalhyggesfritt skogsbruk är en åtgärd för att förbättra vissa ekologiska processer. Sociala aspekter har inget att göra med de kurvor i skogsvårdslagen som hänvisas till. Att spara träd eller skog av sociala skäl är en annan fråga. För att veta vad samhället ska prioritera för typ av skogs behövs helt annat underlag, både vad gäller besökarens preferenser och samhällets ersättning till markägaren.

Gabriel Mörner

Ordförande Skogskommittén

Anders Grahn

Generalsekreterare